

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO'QON DAVLAT UNIVERSITETI

“Tasdiqlayman”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjayeva
30-iyun 2025-yil

MAXSUS PEDAGOGIKA VA MAXSUS PSIXOLOGIYA
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 –Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 –Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60110300 – Maxsus pedagogika (Oligofrenopedagogika)

Fan /mavzu kodi MPMP13409		O'quv yili 2024- 2025	Semestr 3/4	Kreditlar 5/4	
Fan /mavzu turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4/4	
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mutaqil ta'lim (soat)	Kurs ishi	Jami yuklama (soat)
	Maxsus pedagogika va maxsus psixologiya	60/60	90/30	4-semesr 30	150/120
I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad –talabalarda ruhiy va jismoniy rivojlanishida nuqsoni mavjud bolalar uchun maxsus muassasalarda korreksion ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish shakllari hamda usullari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishdir. Fanning vazifasi - talabalarga maxsus pedagogika va maxsus psixologiya (surdopedagogika, tiflopedagogika, surdopsixologiya, tiflopsixologiya va logopsixologiya) nazariyasi hamda uni usullarini amaliyotda qo'llashga o'rgatishdan iborat. Fanning yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari dasturi asosida tayyorlanganligi: Maxsus pedagogika va maxsus psixologiya fani dasturi dunyoning yetakchi oliy ta'lim muassasalaridan biri bo'lgan Nottingem universiteti (Angliya)ning Nevrologiya asoslari fanining o'quv dasturi asosida takomillashtirilgan. Mazkur universitet QS World University Rankings 2024 bo'yicha 108-o'rinni egallagan bo'lib, o'z sohasi bo'yicha yuqori malakali ilmiy-uslubiy bazaga ega. Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan: Nazariy va amaliy yondashuv uyg'unligi – Nottingem universitetining maxsus ta'lim kursida pedagogik nazariya bilan bir qatorda, zamonaviy pedagogik munosabatlarini tartibga solish amaliyoti ham keng yoritiladi. Xalqaro standartlarga muvofiqlik – dastur xalqaro shaxsiy me'yorlar, ayniqsa, Angliya ta'lim tizimini amalga oshirish munosabatlari tartibga solinadi. Tanqidiy fikrlash va tahlil ko'nikmalarini rivojlantirish – talabalar pedagogik holatlarni mustaqil tahlil qilish, g'oyalarga tayangan holda shaxsiy xulosa chiqarishni o'rganadilar. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: I. MODUL. SURDOPEDAGOGIKA 1 – mavzu: Surdopedagogikaning predmeti, maqsadi, vazifalari va metodlari. Surdopedagogikaning rivojlanish tarixi					

Surdopedagogikaning predmeti, maqsadi, vazifalari va metodlari. Surdopedagogika fanining boshqa fanlar bilan aloqasi. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning tibbiy-pedagogik tasnifi. Kar va zaif eshituvchi bolalarning ta'lim va tarbiyasida pedagogik tasnifining ahamiyati. Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning ta'lim tizimi. Xorij surdopedagogikasining rivojlanish bosqichlari. Rossiya surdopedagogikasining rivojlanish bosqichlari. Milliy surdopedagogikaning rivojlanish bosqichlari.

2 – mavzu: Kar bolalarni o'qitish jarayoni

Kar bolalarni o'qitish jarayoni. O'qitish jarayoni ta'limiy, tarbiyaviy, korreksion-rivojlanuvchi vazifalari.

Kar bolalar maktabida o'qitish jarayonining xususiyatlari. O'qitish mazmuni. O'quv reja va dasturlar

3-mavzu: Kar bolalar maktabida ta'lim tamoyillarini amalga oshirilishi. Kar bolalar maktabida o'qitish metodlari

Didaktik tamoyillarning umumiy tavsifnomasi va ularni karlar maktabida amalga oshirilishi. Maxsus tamoyillar: fan asoslari va so'zli nutqni egallash jarayonlarini birdamligi, nutqni muomala sifatida shakllantirilishi, korreksion yo'nalish tamoyillari.

Kar bolalar maktabida ta'lim metodlarini amalga oshirishning xususiyatlari. Ta'lim metodlarining tasnifi. Ular birikmasining imkoniyatlari. O'qitishda so'zlashuv metodlarning yetakchi roli, ularni ko'rgazmali va amaliy metodlar bilan birgalikda olib borilishi.

4-mavzu: O'qitishning tashkiliy shakllari

Kar o'quvchilarni o'qitishni tashkil etish shakllarini xilma-xil turlari, har bir turining tavsifnomasi. Dars - o'qitishni tashkil etishdagi asosiy shakl sifatida. Dars turlari, tuzilishi. Kar bolalar maktabida dars xususiyatlari. Ekskursiyalar - o'qitishni tashkil qilishning maxsus shakli. Uy o'quv ishlarini bajarish. Eshitish idrokini rivojlantirish va talaffuzdagi kamchiliklarni tuzatish bo'yicha yakka mashg'ulotlar, sinfdan tashqari vaqtda nutq o'stirish mashg'ulotlari. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar o'quvchilar o'quv faoliyatini tashkil qilishning alohida shakllari. Ularni o'tkazishga qo'yiladigan pedagogik talablar.

5 – mavzu: Zaif eshituvchi o'quvchilarni o'qitish jarayonining mohiyati

Zaif eshituvchilarni o'qitishning korreksion tavsifi. Zaif eshituvchilar maktabida o'qitish jarayonining xususiyatlari. O'qitish mazmuni. Zaif eshituvchilar maktabining 1-2 bo'limlari uchun o'quv reja va dasturlari. Zaif eshituvchi bolalar maktabida ta'lim metodlari, tamoyillari, o'qitishni tashkil etish shakllari.

6 – mavzu: Zaif eshituvchi bolalar maktabida ta'lim tamoyillarini amalga oshirilishi. Zaif eshituvchi bolalar maktabida o'qitish metodlari

Didaktik tamoyillarning umumiy tavsifnomasi va ularni zaif eshituvchi bolalar maktabida amalga oshirilishi. Maxsus tamoyillar: fan asoslari va so'zli nutqni egallash jarayonlarini birdamligi, nutqni muomala sifatida

shakllantirilishi, korreksion yo'nalish tamoyillari. Zaif eshituvchi bolalar maktabida ta'lim metodlarini amalga oshirishning xususiyatlari. Ta'lim metodlarining tasnifi. Ular birikmasining imkoniyatlari. O'qitishda so'zlashuv metodlarning yetakchi roli, ularni ko'rgazmali va amaliy metodlar bilan birgalikda olib borilishi.

7 – mavzu: O'qitishning tashkiliy shakllari. Eshitishida va aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish usullari

Zaif eshituvchi o'quvchilarni o'qitishni tashkil etish shakllarini xilma-xil turlari, har bir turining tavsifnomasi. Dars - o'qitishni tashkil etishdagi asosiy shakl sifatida. Dars turlari, tuzilishi. Zaif eshituvchi bolalar maktabida dars xususiyatlari. Ekskursiyalar - o'qitishni tashkil qilishning maxsus shakli. Uy o'quv ishlarini bajarish. Eshitish idrokini rivojlantirish va talaffuzdagi kamchiliklarni tuzatish bo'yicha yakka mashg'ulotlar, sinfdan tashqari vaqtda nutq o'stirish mashg'ulotlari. Zaif eshituvchi bolalar o'quv faoliyatini tashkil qilishning alohida shakllari. Ularni o'tkazishga qo'yiladigan pedagogik talablar.

Eshitishida va aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan o'quvchilarni o'qitish jarayonining mohiyati Eshitishida va aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitishning korreksion tavsifi. Eshitishida va aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitishning jarayonining xususiyatlari. Eshitishida va aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitishning ta'lim metodlari, tamoyillari, o'qitishni tashkil etish shakllari.

Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning tarbiyasining mohiyati, maqsadi, vazifalari. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar tarbiyasining xususiyatlari. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar tarbiyasi jarayonida kompensator-korreksion va rivojlantiruvchi yo'nalishlar. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning o'ziga xos xususiyatlarini, ularning yakka imkoniyat va qobiliyatlarini hisobga olish. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar maktablari tarbiya shakllari.

Eshitishida nuqsoni bo'lgan o'quvchi hulgini tarbiyalash metodlarining xususiyatlari. Tarbiya mazmuni (aqliy, axloqiy, siyosiy-g'oyaviy, mehnat, jamoatchilik faolligini tarbiyalash, estetik va boshqalar).

II. MODUL. TIFLOPEDAGOGIKA

1 – mavzu: Tiflopedagogika fanining predmeti va metodlari.

Tiflopedagogika fanining nazariy asoslari. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish va tarbiyalashning qonuniyatlarini o'rganadigan fan. Tiflopedagogikaning maqsad va vazifalari, boshqa fanlar bilan bog'liqligi. Tiflopedagogikaning o'rganish muammolari.

2– mavzu: Tiflopedagogika fanining rivojlanish tarixi

Chet el va Rossiya tiflopedagogikasining rivojlanishining bosqichlari. O'zbekistonda ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar ta'lim – tarbiya jarayonini takomillashuvi. Umum ta'lim maktabda ta'lim jarayoni. Ijtimoiy psixologik adaptasiya, zamonaviy jamiyat hayotiga faol kirishish. Ko'r va zaif ko'ruvchi bolalar maktabning ta'lim rejasi, o'quv adabiyotlari va tiflotexnik vositalari.

Ko‘r bolalar uchun yozuv tizimi.

3 – mavzu: Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalarning psixologo – pedagogik tasnifi

Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalarning pedagogik tavsifi. Ko‘r, zaif ko‘rish tushunchalari, ularning tavsifi. Ko‘ruv o‘tkirligi - atrof borliqdagi ob‘yektlarni idrok qilishning asosiy omili. Ko‘ruv maydoni chiyegarasining o‘zgarishi. Shakli, setereotiplik, chuqur ko‘ruvning buzilishi. Binokulyar ko‘ruvning buzilishi. Kontrast ko‘ruv sezgisi va rang ajratish funksiyasining buzilishi. Ko‘zning harakat funksiyasining buzilishi. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalarni o‘rganish va ularga yordamni tashkil etish masalalari. Ko‘rish nuqsonining mohiyatini tushunishdagi asosiy yo‘nalishlar. Ko‘r va zaif ko‘ruvchi bolalar tasnifi hamda uning ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar uchun maxsus muassasalarni differensiasiyalashdagi ahamiyati. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar maktabi o‘quvchilarining pedagogik tasnifi.

4 – mavzu: Tiflodidaktika. Maxsus ta‘lim tizimi. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar ta‘limining tashkiliy shakllari

Ko‘r va zaif ko‘ruvchi bolalar ta‘lim metodlari va mazmuni. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar ta‘lim maqsadi va vazifalari. Maxsus didaktika haqida tushuncha. Umumta‘lim maktab ta‘lim dasturi va maxsus maktab ta‘lim dasturning mosligi. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar rivojlanishi va korreksiyaga yo‘naltirilgan maxsus ta‘lim shakl va vositalari. To‘liqsiz o‘rta maktab ta‘lim dasturi. O‘rta maktab ta‘lim dasturi. Ilmiylik tamoyili, izchillik va ketma-ketlik tamoyili, nazariyani amaliyot bilan bog‘liqligi tamoyili, ta‘limda onglilik tamoyili, tushunarliklik tamoyili, bilim, malaka va ko‘nikmalarni mustahkamlash tamoyili. Ta‘limga yakka, differensial yondashuv tamoyili, ta‘limning korreksion-rivojlantiruvchi yo‘nalganligi.

Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar uchun maktabgacha tarbiya muassasalar faoliyati. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar maktabgacha tarbiya muassasalari faoliyatida asosiy vazifalari.

Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar uchun maktab ta‘limi va unga rahbarlik qilish. O‘rta ta‘lim. Kasbiy ta‘lim. Oliy ta‘lim.

Fan asoslariga o‘qitish metodlarining tasnifi. Ta‘lim metodlari. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar ta‘limida umumiy va maxsus metodlarini qo‘llash shartlari. Ta‘limning og‘zaki, ko‘rgazmali va amaliy metodlari.

Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar ta‘limni tashkil etish shakli sifatida – dars. Sinf dars tizimini yaratilishi. Darsga qo‘yiladigan talablar: didaktik, gigenik, psixologik, tashkiliy, tarbiyaviy. O‘qituvchining darsga tayyorgarligi. Dars tiplari va turlari. Darsni tahlil qilish mexanizmi. Ta‘limni tashkil etishning boshqa shakllari: sinfdan tashqari ishlar, fakultativ darslar, uyga vazifa. Ko‘r va zaif ko‘ruvchi bolalar maktabida dars xususiyatlari. G‘oyaviy siyosiy tarbiya. Differensial yondashuv. Ta‘limda yakka xususiyatlari hisobga olish. Darsning korreksion kompensator yo‘nalganligi hisobga olish. Dars samaradorligini oshirish yo‘llari. Ko‘r va zaif ko‘ruvchi bolalar bilimi, malaka va ko‘nikmalarini

baholash.

5-mavzu: Maxsus korreksion mashg'ulotlar. Tiflotexnika tarixi, mohiyati, maqsad va vazifalari

Brayl tizimi yaratilish tarixi va olti nuqtali Brayl shrifti

Umumiy holat. Ritmika. Maxsus ritmik mashqlar. Ritmik gimnastika mashqlari. Raqsga tayyorlov mashqlari. Raqs elementlari. Raqsar. Musiqiy ritmik o'yinlar. Davolovchi jismoniy tarbiy. Tayyorlov, asosiy va yakunlovchi bosqichlari. Ijtimoiy-maishiy yo'nalish. Fazoda mo'ljal olish, ko'ruv idrokini rivojlantirish. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar nutq nuqsonlarini bartaraf etish hamda mayda qo'l motorikasini rivojlantirish.

Tiflotexnika tarixi, mohiyati, maqsad va vazifalari. Pedagogik tiflotexnik vositalarining tavsifi. Ko'zi ojizlarni bolalarni o'qitish vositalari. Ko'rish analizatorining buzilgan funksiyalarini kompensasiyalash uchun yaratilgan tiflotexnik vositalar.

Brayl tizimini yaratilish tarixi. Lui Brayl va uning olti nuqtali shrifti. Brayl tizimi kombinasiyalari va uni yozishga o'rgatish, o'qish texnikasi. Ko'r bolalar uchun yozuv tizimi. Brayl shriftida yozish uchun asbob.

6-mavzu: Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar maktabida tarbiyaning mohiyati, maqsadi, vazifalari. Ta'lim jarayonida ko'ruv qoldig'ining qo'llanilishi.

Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar maktablarida tarbiya nazariyasi mohiyati va tarbiya turlari. Tarbiya jarayonining asosiy qismlari: maqsadi, vazifalari, tamoyillari, metodlari, tashkiliy shakllari, muhit bilan o'zaro aloqadorlik. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar maktabida o'quvchilarning xulqini baholashda va bolaga tarbiyaviy ta'sir tizimini rejalashtirishda hissiy-irodaviy sohasining tipik va individual o'ziga xosligini va xarakterli patologik tomonlarini nazarda tutish. Tarbiya nazariyasi.

Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalarning klinik, psixologik xususiyatlari va tarbiyalashning ijtimoiy sharoitidan kelib chiqqan holda maxsus maktabda korreksion-tarbiyaviy ish vositalari va pedagogik vazifalarni differensiasiyalash. Ongni shakllantirish metodlari (ishontirish metodlari: hikoya, suhbat, tushuntirish). Xulqni shakllantirish metodlari: mashqlar, tarbiyalovchi vaziyatlarni yuzaga keltirish. Rag'batlantirish metodlari: musobaqa, maqtash, jazolash. Tarbiyaviy ishlarning jamoa, guruhli, individual shakllari.

Ko'ruv idrokini rivojlantirish. Teri tuyush va qoldiqli ko'ruvni hamkorlikda qo'llash. Taktil idrok xususiyatlari. Teri orqali sezishni ko'rlar uchun ahamiyati. Ta'limda, o'yin jarayonida mehnatda eshitish idrokini qo'llash. Tasavvurni shakllantirish xususiyatli. Ko'rgazmali-obrazli tasavvur. Turli faoliyatlarni egallashda nutqning roli. Zaif ko'ruvchilar nutqining xususiyatlari.

7- mavzu: Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalarning Ahloqiy tarbiya va estetik tarbiya, jismoniy tarbiyasi, mehnat tarbiyasi

Ahloqiy tarbiya maqsad va vazifalari, mohiyati. Axloqiy tushunchalar.

Axloqiy ongni shakllantirish bosqichlari. G'oyaviy, estetik tarbiya. Atrof borliqni estetik his qilish xususiyatlari. Estetik va bilish qiymatiga ega shakl va shakl hosil qiluvchi elementlarni idrok qilishni rivojlantirish.

Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalarning jismoniy tarbiyasi. Ko'rish nuqsoni oqibatida yuzaga keluvchi harakat kamchiliklarini korreksiyalash. Jismoniy rivojlanishida orqada qolish sabablari. Ko'r va zaif ko'ruvchilarning jismoniy tarbiya tizimi.

Ta'limga ongli yondashish malakasini shakllantirish. Texnik, qishloq xo'jalik va xizmat ko'rsatish mehnati.

III. MODUL. SURDOPSIXOLOGIYA

1 – mavzu. Surdopsixologiya fanining predmeti, maqsadi va vazifalari

Surdopsixologiya – maxsus psixologiya bo'limining bir tarmog'i. Surdopsixologiya alohida fan sifatida taraqqiy etishi. Surdopsixologiya predmeti. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning ruhiy rivojlanishi qonuniyatlari, turlicha murakkablikka ega bo'lgan nuqsonni kompensatsiya qilish yo'llari va imkoniyatlari.

Surdopsixologiya fan sifatida taraqqiy etishida olimlarning nuqsonli bolalarning mediko-pedagogik tasnifini ishlab chiqishning ahamiyati (F.A.Rau, L.V.Neyman, R.M.Boskis). surdopsixologiya vazifalari.

2 – mavzu. Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning sezgi va idrok xususiyatlari

Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning sezgi va idrok xususiyatlari. Bilishda sezgilarning o'rni. Bilish bosqichlari. Normal va nuqsonli bolalarning sezgi va idrok xususiyatlari. Sezgi va idrokning shaxs kamolatidagi o'rni. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar idrokining torligi, yuzakligi, fragmentarligi. Sezgi va idrokning psixofizikasi. Eshitish va ko'rish sezgilarining asosiy mezonlari.

3 – mavzu. Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning diqqat va xotira xususiyatlari

Normal va eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar diqqatini umumiy va maxsus rivojlantirish. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning ixtiyorsiz diqqatini jalb qilishga o'rgatish shart-sharoitlari. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitishda va rivojlantirishda ixtiyoriy diqqatini rivojlantirish. Diqqatning asosiy xususiyatlarini shakllantirishning o'ziga xosligi. Turli faoliyatlarda diqqatni jalb qilish kabilarni tarbiyalash. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning eshituv diqqatini rivojlantirish. Kuzatuvchanlik, diqqatni bir joyga jamlay olish shaxsiy xususiyat sifatida.

Xotira haqida tushuncha berish. Xotira turlari. Xotira jarayonlari: xotira psixologiyasi va qonuniyatlari. Xotiraning yakka psixologik farqlari. Diqqat va xotira. Shaxs va xotira. Xotira va faoliyat. Normal va eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar xotira xususiyatlari.

4 – mavzu. Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning tafakkur va nutqining o'ziga xos xususiyatlari

Tafakkur haqida tushuncha. Tafakkur va hissiy bilish. Tafakkur va predmetli amaliy faoliyati. Fikrlash jarayonlari. Muammoli vaziyat va masala yechish. Tafakkur turlari. Nazariy va emperik tafakkur xususiyatlari. Amaliy va nazariy intellekt. Tafakkur dinamikligi va motivatsiyasining buzilishi. Tafakkur turlari, shakllari jarayonlarning noto‘g‘ri, nuqsonning rivojlanishi. Uning oldini olish masalalari. Maxsus maktablarda tafakkurning korreksiyalash imkoniyatlari. Tafakkurni tekshirish. Metodlari: to‘rtinchisi ortiqcha, kesma suratlar, Veksler metodikasi va h.k.

Nutq tafakkur quroli sifatida. Ontogenezda va filogenezda nutqning ko‘rinishi, shakllanishi namoyon bo‘lib borishi. Asab jarayonlarining nutq shakllanishiga bevosita ta‘siri. Artikulyasion apparat harakatchanligini rivojlantirish. Monologik, dialogik nutqini rivojlantirishda daktil nutqining o‘rni. Og‘zaki va yozma nutqning o‘ziga xos tomonlari.

5 – mavzu. Eshitishda nuqsoni bo‘lgan bolalarning shaxsi va shaxslararo xususiyatlari

Eshitishda nuqsoni bo‘lgan bola shaxsining shakllanishida jamoaning o‘rni. Kar va zaif o‘quvchilarning atrofdagi o‘rtoqlariga munosabati. Karlarda intellektual, estetik, ma‘naviy hislarni rivojlantirish, shaxs shakllanishida ularning roli. Eshitishda nuqsoni bo‘lgan shaxslarda iroda hislarining shakllanishida jamoaning o‘rni. Shaxs strukturasining psixologik xususiyatlari.

Eshitishda nuqsoni bo‘lgan bolalarning shaxs sifatida shakllanishini belgilovchi omillar. Eshitishda nuqsoni bo‘lgan bolalar rivojlanishining kompensator yo‘llari. Kompensator imkoniyatlar mobilizatsiyasi asosida shaxsning har tomonlama shakllanishi, karlik oqibatini bartaraf etish. Eshitishda nuqsoni bo‘lgan bolalar ta‘lim-tarbiya berishda asosiy maqsad. Eshitishda nuqsoni bo‘lgan bolalar shaxsining rivojlanishi.

IV.MODUL. TIFLOPSIXOLOGIYA

1 – mavzu:Tiflopsixologiya fanining predmeti, maqsadi va vazifalari. Ko‘rish nuqsoniga ega bolalarning psixologik-pedagogik tavsifnomasi

Ko‘rish nuqsoniga ega shaxslarning ruhiy xususiyatlari. Ko‘ruv funksiyasi nuqsonining jismoniy rivojlanishiga ta‘siri. Tiflopsixologiya predmeti. Ko‘rlik va zaif ko‘rishdagi uchraydigan nuqsonlar. Ko‘ruv nuqsonining yuzaga kelish vaqtining ahamiyati. Tiflopsixologiya fani vazifalari va boshqa fanlar bilan bog‘liqligi. Tiflopsixologik tadqiqotlarga taqqosiy va kompleks yondashish. Tiflopsixologik tadqiqotlarning tarixiy tamoyillari. Ko‘ruvning chuqur buzilishda psixikaning rivojlanishi.

Ko‘ruv analizatorlarida nuqsonlarning paydo bo‘lishi sabablari. Birlamchi va ikkilamchi nuqsonlar.Tug‘ma va orttirilgan nuqsonlar. Ko‘rishda nuqsoni bor bolalarni psixologo-pedagogik tavsifi. Ko‘ruv o‘tkirliigi. Ko‘ruv maydoni. Yorug‘lik sezish.

2 – mavzu: Ko‘rish nuqsoniga ega bolalar sezgi va idrok, diqqat va

xotirasining o'ziga xosligi o'ziga xosligi

Ko'r va zaif ko'ruvchilarning sezgisi. Ko'rlik va zaif ko'rish sharoitida shaxsning sensor shakllanishdagi o'zgarishlar. Ko'rish nuqsonida asosiy psixofiziologik qonuniyatlarni nomoyon bo'lish xususiyatlari. Sezgi turlari va ko'zi ojizlar hayot faoliyatidagi o'rni. Teri va harakat analizatorlarining faoliyati. Qisman ko'rlari va zaif ko'ruvchilar sezgi xususiyatlari va uni o'quv faoliyatida qo'llash. Ko'rlarning yeshitish sezgilari. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarning taktil, kinestetik sezgilari.

Ko'rish nuqsonida idrok turlari va mexanizmlari. Analizatorlarning birgalikdagi faoliyati. Ko'rish va teri tuyush idrokning o'xshash tomonlari, ko'r va zaif ko'ruvchilarning ko'ruv idroki xususiyatlari. Ko'ruv idroki tezligi. Binokulyar ko'ruvning ahamiyati. Zaif ko'ruvchilarda ko'ruv obrazini hosil bo'lish jarayoni. Ko'rlarning relef-shriftini o'qish va yozish jarayoni. Teshirishning uch asosiy bosqichi. Atrof-olamni idrok qilish. Ko'rlar faoliyatida teri tuyushning ahamiyati.

Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarning xotira obrazlarining asosiy xususiyatlari. Ko'ruv nuqsonli shaxslar tasavvurining fragmentarligi. Ko'r va zaif ko'ruvchilarning xotira obrazlarining yetarli darajada umumlashganlik xususiyatlari. Tasavvur verballigi. Ko'ruv nuqsonida tasavvurning shakllanishi. Tasavvur shakllanishining uch bosqichi. Tasavvurni saqlab qolishda tasavvurni takrorlash va qayta tasavvur qilishning ahamiyati. Tasavvur xarakteri va dinamikasining ko'ruv analizatori holatiga bog'liqligi. Orttilgan ko'rlikda, ko'ruv tasavvuri.

Ko'r va zaif ko'ruvchilar xotirasining o'ziga xos xususiyatlari. Tasavvur va xotiralar saqlanishning ko'ruv o'tkirligiga bog'liqligi.

3 – mavzu. Ko'rish nuqsoniga ega bolalar tafakkur va nutqining jarayonlarining o'ziga xosligi

Tafakkur va ko'rlikni kompensasiya qilishdagi o'rni. Ko'rlik va zaif ko'rishda analiz va operatsiyalarini bajarish xususiyatlari. Solishtirish operatsiyalarini bajarishdagi qiyinchilik sabablari. Ko'rlik va zaif ko'rishda tafakkur differensiyasi. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarda tushuncha shakllanish xususiyatlari. Tafakkur turlari.

Insonning rivojlanishida nutqning o'rni. Me'yorda va nuqsonli nutqni rivojlanish shartlari. Nutq va uning funksiyalari. Ko'ruv nuqsonida nutqning ahamiyati. Ko'rish nuqsoniga ega bolalar nutqini rivojlanishining o'ziga xosligi. Ko'rish nuqsoniga ega shaxslarda atrof olamni hissiy bilish jarayonida nutqning kompensator roli. Muloqotning nutqiy bo'lmagan vositalarini egallash jarayonidagi qiyinchiliklar (noaniqlik, idrokning vaziyatga bog'liqligi, harakatlarning cheklanganligi, bilimlarning verballigi va hakazo)

Nutq va uning mexanizmlari haqida umumiy tushuncha. Ko'rish nuqsoniga ega shaxslar nutqining o'ziga xosligi. Ko'rish nuqsoniga ega shaxslar muloqotining nutqiy bo'lmagan vositalarini rivojlanishi.

Muloqot haqida tushuncha, muloqot vazifalari, turlari. Ko‘r va zaif ko‘ruvchi shaxslarning muloqotining o‘ziga xosligi. Ko‘r va zaif ko‘ruvchi shaxslarni jamiyatga integratsiyalash muammolari. Muloqot bosqichlari. Muloqotning psixologik tuzilishi. Ijtimoiy psixologiyada psixologik ta‘sir. Muloqotda nizolar holatlar va shaxs toifalari.

4 – mavzu. Ko‘rish nuqsonlarida shaxs va shaxslararo munosabat xususiyatlari.

Ko‘rlikda shaxs faoliyati. Ko‘ruv funksiyasining chuqur buzilishida shaxs faoliyatining pasayishi, uning sabablari, ijtimoiy munosabatlarni ko‘rishda ko‘ruv funksiyasining chuqur buzilishga ega shaxslarning qiyinchiliklari. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalarning shaxslararo munosabatlari. Maktabgacha va kichik maktab yoshdagi bolalarning shaxslararo munosabatlari. O‘rta va yuqori maktab yoshdagi bolalarning shaxslararo munosabatlari.

Faoliyat va kompensatsiya. Nuqsonni kompensatsiya qilishda faoliyatning ahamiyati. Ko‘ruv funksiyasining chuqur buzilishida faoliyat xususiyatlari. Ko‘r bolaning o‘yin faoliyati. Braylning nuqtali relef shrifti. Relefli shriftda ko‘rish va yozish malakalarini egallash. Ko‘rlarning qo‘l mehnati malakalarini egallashning ahamiyati.

5 – mavzu. Ko‘rish nuqsoniga ega bolalarning psixik rivojlanishida korreksiya va kompensasiya

Nuqson va kompensatsiya haqida tushuncha. Tug‘ma va orttirilgan nuqsonlar. Birlamchi va ikkilamchi nuqsonlar kompensatsiyasi. Kompensasiyaning fiziologik asoslari va tamoyillari. Kompensasiyaning biologik va ijtimoiy omillari. Ko‘r va zaif ko‘ruvchi bolalarning psixik rivojlanishida korreksiya va kompensasiyaning o‘ziga xos xususiyatlari. Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar bilan olib boriladigan psixokorreksion tadbirlar. Korreksion maqsadlarni qo‘yish. Ko‘zi ojiz bolalar bilan olib boriladiga psixologik korreksiya tamoyillari.

V.MODUL. LOGOPSIXOLOGIYA

1- Mavzu: Logopsixologiya kursining predmeti, maqsad va vazifalari.

Logopsixologiya fani predmeti haqida qisqacha ma‘lumot. Logopsixologiya fanining metodologik asoslari. Sharq mutafakkirlarining ruxiyatga oid fikrlari. Tizimli yondashuv (B.F.Lomov), shaxsiy yondashuv (A.N.Leontev, S.L.Rubinshteyn), A.S.Vygostkiy, M.I.Lyevina. Logopsixologiya fanining metodlari, tamoyillari. Logopsixologiyaning boshqa fanlar bilan bogliqligi. Logopsixologiya fanining rivojlanish tarixi.

2-Mavzu: Nutq kamchiligi bo‘lgan bolalarning umumiy psixologik tavsifnomasi.

Nutq nuqsonlarining tavsifnomasi (klinik, psixologik va pedagogik). Nutq nuqsoniga ega bolalar ruhiyatini bilish, hissiy iroda sohalarini rivojlantirishda asosiy muammolar. Turli nutq nuqsoniga ega bolalarning ijtimoiy moslashishdagi nutq buzilishi (tovush talaffuzi, nutqning temp-ritm ravonligi, o‘qish va yozma nutq kamchiliklari, sabablari). Bosh miya disfunktsiyasiga ega

shaxslarning ruhiy sohasini empirik o'rganish bosqichi. Nutqiy nuqsonning turli shakllarini bilish jarayonlari bilan bog'liqligi. Turli genezli nutqiy nuqsonga ega shaxslarni verbal xulq-atvorining o'ziga xosligi.

Bosh miyaning lokal jarohatiga ega nutq nuqsoniga ega shaxslarning bilish jarayonlarini o'rganishning ilmiy bosqichi. Nutqiy kommunikatsiyaning neyropsixologik tahlili. Nutqiy eshituv, dinamik va akustik-fazoviy omillar.

Logopsixologiya fanining zamonaviy rivojlanish bosqichi. Psixologik mexanizmlarga ko'ra (R.Ye.Levina, A.R.Luriya) nutq nuqsonlarini tasniflash.

3-Mavzu: Nutq kamchiligi bo'lgan bolalarning idrok, tafakkur, mnestik faoliyati xususiyatlari

Idrok haqida umumiy tushuncha (turlari, xususiyatlari). Idrok – real borliqni obrazlarni umumlashgan va differensiyalashgan shakllanish asosi sifatidi. Idrok nutqni shakllanishida birlamchi asos sifatida. Tovush talaffuzi kamchiliklariga ega bolalar idroki xususiyatlari (optik-fazoviy, akustik idroki, taktil idroki, ko'ruv idroki).

Sistemali nutq kamchiligiga ega bolalar idroki xususiyati (ko'ruv, akustik, taktil idrok).

O'qish va yozma nutq kamchiligiga ega bolalar idroki xususiyatlari (ko'ruv, akustik, taktil idrok).

Duduqlanuvchi bolalar idroki xususiyatlari (faollik, idrok hajmi, doirasi).

Tafakkur tushunchasi, operatsiyalari, turlari va shakllari. Nutqi to'liq rivojlanmagan bolalar tafakkuri xususiyatlari (ko'rgazma-harakatli, ko'rgazma-obrazli, so'z-mantiq tafakkuri). Sistemali nutq buzilishlarida tafakkur xususiyatlari. O'qish va yozma nutq nuqsonlarida tafakkur xususiyatlari (ko'rgazma-harakatli, ko'rgazma-obrazli, so'z-mantiq tafakkuri). Nutq va tafakkurning o'zaro bog'liqligi.

Xotira haqida umumiy tushuncha (turlari va asosiy xususiyatlari). Xotira kamchiliklari tiplari. Tovush talaffuzi kamchiliklari, sistemali nutq buzilishlarida, o'qish va yozma nutq kamchiliklarida mnestik faoliyatning xususiyatlari. Nutqida kamchiligi bo'lgan bolalarning xotirasini o'rganish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqot ishlari.

4-Mavzu: Nutq kamchiligi bo'lgan bolalarning shaxsi va shaxslararo munosabat xususiyatlari

Shaxs haqida umumiy tushuncha. Nutq buzilishlarida shaxs va shaxslararo munosabat xususiyatlari. Tovush talaffuzida kamchiliklarga ega bolalar shaxs va shaxslararo munosabati xususiyatlari.

Sistemali nutq buzilishlariga ega bolalar shaxs va shaxslararo munosabati xususiyatlari. Nutqning temp-ritm ravonligi kamchiliklari kuzatilgan bolalar shaxs va shaxslararo munosabatlari xususiyatlari. O'qish va yozma nutq nuqsonlariga ega bolalar shaxs va shaxslararo munosabati xususiyatlari.

5-Mavzu: Nutq kamchiligiga ega bolalar bilan olib boriladigan psixokorreksion ishlar.

Nutq kamchiligiga ega bolalar bilan olib boriladigan psixokorreksion ishlarining maqsad va vazifalari. Psixologik korrektsiyaga ta'sir etuvchi

ob'yektiv va sub'yektiv omillar. Psixologik korreksiya modellari. Psixologik korreksiya usullari. Psixoterapiya vositalari.

6-mavzu. Nevrologiya asoslari

Ushbu modul sizga odamlarning asab tizimining asosiy tamoyillariga yaxshi asos beradi. Mavzular orasida neyroanatomiya, uyali nevrologiya, neyrofarmakologiya, sezgir tizimlar, neyroendokrinologiya, xotira, xulq-atvor nevrologiyasi va asab tizimi kasalliklari kiradi.

7-mavzu. Fizioterapiya BSc

Insonlar murakkab mavjudotlardir, ammo jarohat yoki kasallik tanani kerak bo'lgan tarzda ishlashiga to'sqinlik qilsa nima bo'ladi? Klinik joylashtirish, amaliy va simulyatsiya qilingan amaliyotni o'rganish orqali bizning yangi akkreditatsiyadan o'tgan

VI. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya yetiladi:

1. Surdopedagogikaning predmeti, maqsadi, vazifalari va metodlari.
 2. Surdopedagogikaning rivojlanish tarixi
 3. Kar bolalarni o'qitish jarayoni
 4. Kar bolalar maktabida ta'lim tamoyillarini amalga oshirilishi
 5. O'qitishning tashkiliy shakllari
 6. Zaif eshituvchi o'quvchilarni o'qitish jarayonining mohiyati
 7. Zaif eshituvchi bolalar maktabida ta'lim tamoyillarini amalga oshirilishi.
- Zaif eshituvchi bolalar maktabida o'qitish metodlari
8. O'qitishning tashkiliy shakllari. Eshitishida va aqliy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish usullari
 9. Tiflopedagogika fanining predmeti va metodlari.
 10. Tiflopedagogika fanining rivojlanish tarixi.
 11. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarning psixologo – pedagogik tasnifi
 12. Tiflodidaktika.
 13. Maxsus ta'lim tizimi. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalar ta'limining tashkiliy shakllari
 14. Maxsus korreksion mashg'ulotlar. Tiflotexnika tarixi, mohiyati, maqsad va vazifalari. Brayl tizimi yaratilish tarixi va olti nuqtali Brayl shrifti
 15. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabida tarbiyaning mohiyati, maqsadi, vazifalari. Ta'lim jarayonida ko'ruv qoldig'ining qo'llanilishi.
 16. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarning ahloqiy tarbiya va estetik tarbiya, jismoniy tarbiyasi, mehnat tarbiyasi
 17. Surdopsixologiya fanining predmeti, maqsadi va vazifalari
 18. Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning sezgi va idrok, diqqat va xotira xususiyatlari
 19. Eshitishda nuqsoni bo'lgan shaxslarning tafakkur va nutqining o'ziga xos xususiyatlari.
 20. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning shaxs va shaxslararo xususiyatlari
 21. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning emosional-iroda sferasining

o'ziga xosligi

22. Tiflopsixologiya fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.

23. Ko'rish nuqsoniga ega bolalarning psixologik-pedagogik tavsifnomasi

24. Ko'rish nuqsoniga ega bolalar sezgi va idrok, diqqat va xotirasining o'ziga xosligi

25. Ko'rish nuqsoniga ega bolalar tafakkur, nutq va muloqotning o'ziga xosligi

26. Ko'rish nuqsoniga ega bolalar rivojlanishida korreksiya va kompensasiya

27. Ixtisoslashtirilgan maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining xujjatlari bilan tanishish.

28. Nutq kamchiligi bo'lgan bolalarning umumiy psixologik xususiyatlari.

29. Nutq kamchiligi bo'lgan bolalarning ruhiyatini o'rganish uslubiyatlari.

30. Nutq kamchiligi bo'lgan bolalarga psixologik-pedagogik tavsifnoma tuzish.

31. Nutq kamchiligi bo'lgan bolalar bilan olib boriladigan psixokorreksion ishlar.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

KURS ISHI MAVZULARI

1. Surdopedagogika tadqiqot metodlarini tavsiflang.
2. Surdopedagogika fani mohiyatini ochib bering.
3. Surdopedagogikaning rivojlanish bosqichlarini yoritib bering.
4. Surdopedagogikaning umumiy asoslari haqida ma'lumot bering.
5. Eshituv analizatorida nuqsonlarning vujudga kelishini tushuntirib bering.
6. Eshituv analizatorining kamchiliklarini sanab bering.
7. Birlamchi va ikkilamchi nuqsonlarni tahlil qiling.
8. Bu tamoyillarni tavsiflab bering.
9. Maktabgacha va maktab ta'limining birligini tavsiflab bering.
10. Umumiy didaktik tamoyillar bilan maxsus didaktik tamoyillar o'rtasidagi bog'liqlikni «FSMU strategiyasi» asosida yoritib bering.
11. Surdodidaktik tamoyillarni tavsiflab bering.
12. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktab ta'limi me'yoriy hujjatlarni tahlil qiling. Daftaringizga boshlang'ich sinflar uchun o'quv fanlarini taqsimlanishini qayd eting.
13. Umumta'lim fanlarni o'qitishning o'ziga xosligini aytib bering.

14. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabining boshlang'ich sinflari uchun Davlat ta'lim talablari va ommaviy maktab bolalar maktabining boshlang'ich sinflari uchun Davlat ta'lim talablarini qiyosiy o'rganing hamda konspekt oling.
15. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktablarida ilm asoslariga o'qitish metodlarini tavsiflab bering.
16. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish metodlarini ta'riflab bering.
17. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni ilm asoslariga o'qitish metodlarini guruhlang.
18. Og'zaki metod hamda uning turlarini «Daraxt» strategiyasi orqali aniqlashtiring.
19. Ko'rgazmali metodlar: kuzatish, uning turlari, tashkil etish xususiyatlarini aytib bering.
20. Amaliy metodni ochib bering.
21. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktab ta'limida ekskursiyalarning ahamiyati xususida referat tayyorlang.
22. Tarbiya nazariyaning tarixi xususida adabiyotlardan foydalangan holda konspekt tayyorlang.
23. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni aqliy tarbiyasini ochib bering.
24. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni estetik tarbiyasi haqida o'z fikringizni bildiring.
25. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni jismoniy tarbiyasi
26. Zaif eshituvchi bolalar maktabi didaktikasi.
27. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabida ta'lim jarayonlarining o'ziga xos xususiyatlari.
28. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabida nutq o'stirish darslarini kuzatish.
29. Fan asoslariga o'qitish metodlari.
30. Ta'lim jarayonini tashkil etish shakllari.
31. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni oilada tarbiyalash
32. Koxlear implantantli eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar reabilitatsiyasi
33. Tarbiya metodlari va mazmuni.
34. Tarbiya metodlarining tasnifi. Eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchi xulqini tarbiyalash metodlarining xususiyatlari.
35. Tarbiya mazmuni (aqliy, axloqiy, siyosiy-g'oyaviy, mehnat, jamoatchilik faolligini tarbiyalash, estetik va boshqalar)
36. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni oilada tarbiyalash
37. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar ta'lim tizimi tamoyillari.
38. Tiflopedagogika fanining mavzu bahsi va vazifalari
39. Tiflopedagogika fanining rivojlanish tarixi
40. Ko'r va zaif ko'ruvchi bolalarda birlamchi va ikkilamchi nuqsonlar.

- 41.Ko‘rishda nuqsoni bor bolalarni kompensator jarayonlarini shakllantirish.
- 42.Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar uchun maktabgacha tarbiya muassasalar faoliyati.
- 43.Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalarda bilim, o‘yin, mehnat faoliyati usullarini shakllantirish.
- 44.Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilarni tarbiyalashning psixologik, pedagogik talablari
- 45.Ta‘lim muassasa defektologining faoliyatini.
- 46.Maktab yoshidagi bolalar mehnat tarbiyasi.
- 47.Tarbiya metodlarini ta‘riflari.
- 48.Aqliy tarbiyaning vazifalari.
- 49.Axloqiy tarbiyaning vazifalari.
- 50.Ko‘r va zaif ko‘ruvchi o‘quvchilarni mehnatga o‘rgatish va tarbiyalash bosqichlari
- 51.Jismoniy tarbiyaning vazifalari va mazmuni.
- 52.Estetik tarbiyaning vazifalari va mazmuni.
- 53.Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilarni oilaga tayyorlash.
- 54.Ko‘r va zaif ko‘ruvchi shaxslarning ilm-fan sohasidagi o‘rni.
- 55.Tiflotexnika uskunalarining tavsifnomasi.
- 56.Korreksion kursning ijtimoiy-maishiy mo‘ljall olishning asosiy masalalari.
- 57.Ijtimoiy-maishiy mo‘ljall olish kursining ta‘lim mazmuni.
- 58.Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalarning fazoviy tasavvurni, idrok qilishning o‘ziga xosligi.
- 59.Maxsus korreksiya ishlarining o‘rni
- 60.Ko‘rishda nuqsoni bo‘lgan bolalar nutqini tekshirish

IV. Tavsiya etilayotgan mustaqil ta‘limning mavzulari:

- 61.Surdopedagogika tadqiqot metodlarini tavsiflang.
- 62.Surdopedagogika fani mohiyatini ochib bering.
- 63.Surdopedagogikaning rivojlanish bosqichlarini yoritib bering.
- 64.Surdopedagogikaning umumiy asoslari haqida ma‘lumot bering.
- 65.Eshituv analizatorida nuqsonlarning vujudga kelishini tushuntirib bering.
- 66.Eshituv analizatorining kamchiliklarini sanab bering.
- 67.Birlamchi va ikkilamchi nuqsonlarni tahlil qiling.
- 68.Bu tamoyillarni tavsiflab bering.
- 69.Maktabgacha va maktab ta‘limining birligini tavsiflab bering.
- 70.Umumiy didaktik tamoyillar bilan maxsus didaktik tamoyillar o‘rtasidagi bog‘liqlikni «FSMU strategiyasi» asosida yoritib bering.
- 71.Surdodidaktik tamoyillarni tavsiflab bering.
- 72.Eshitishda nuqsoni bo‘lgan bolalar maktab ta‘limi me‘yoriy hujjatlarni tahlil qiling. Daftaringizga boshlang‘ich sinflar uchun o‘quv fanlarini

	taqsimlanishini qayd eting. 73.Umumta'lim fanlarni o'qitishning o'ziga xosligini aytib bering. 74.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabining boshlang'ich sinflari uchun Davlat ta'lim talablari va ommaviy maktab bolalar maktabining boshlang'ich sinflari uchun Davlat ta'lim talablarini qiyosiy o'rganing hamda konspekt oling. 75.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktablarida ilm asoslariga o'qitish metodlarini tavsiflab bering. 76.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish metodlarini ta'riflab bering. 77.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni ilm asoslariga o'qitish metodlarini guruhlang. 78.Og'zaki metod hamda uning turlarini «Daraxt» strategiyasi orqali aniqlashtiring. 79.Ko'rgazmali metodlar: kuzatish, uning turlari, tashkil etish xususiyatlarini aytib bering. 80.Amaliy metodni ochib bering. 81.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktab ta'limida ekskursiyalarning ahamiyati xususida referat tayyorlang. 82.Tarbiya nazariyaning tarixi xususida adabiyotlardan foydalangan holda konspekt tayyorlang. 83.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni aqliy tarbiyasini ochib bering. 84.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni estetik tarbiyasi haqida o'z fikringizni bildiring. 85.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni jismoniy tarbiyasi 86.Zaif eshituvchi bolalar maktabi didaktikasi. 87.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabida ta'lim jarayonlarining o'ziga xos xususiyatlari. 88.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar maktabida nutq o'stirish darslarini kuzatish. 89.Fan asoslariga o'qitish metodlari. 90.Ta'lim jarayonini tashkil etish shakllari. 91.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni oilada tarbiyalash 92.Koxlear implantantli eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar reabilitatsiyasi 93.Tarbiya metodlari va mazmuni. 94.Tarbiya metodlarining tasnifi. Eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchi xulqini tarbiyalash metodlarining xususiyatlari. 95.Tarbiya mazmuni (aqliy, axloqiy, siyosiy-g'oyaviy, mehnat, jamoatchilik faolligini tarbiyalash, estetik va boshqalar) 96.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni oilada tarbiyalash 97.Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar ta'lim tizimi tamoyillari. 98.Tiflopedagogika fanining mavzu bahsi va vazifalari
--	--

99. Tiflopedagogika fanining rivojlanish tarixi
100. Ko'r va zaif ko'ruvchi bolalarda birlamchi va ikkilamchi nuqsonlar.
101. Ko'rishda nuqsoni bor bolalarni kompensator jarayonlarini shakllantirish.
102. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalar uchun maktabgacha tarbiya muassasalar faoliyati.
103. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarda bilim, o'yin, mehnat faoliyati usullarini shakllantirish.
104. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarni tarbiyalashning psixologik, pedagogik talablari
105. Ta'lim muassasa defektologining faoliyatini.
106. Maktab yoshidagi bolalar mehnat tarbiyasi.
107. Tarbiya metodlarini ta'riflari.
108. Aqliy tarbiyaning vazifalari.
109. Axloqiy tarbiyaning vazifalari.
110. Ko'r va zaif ko'ruvchi o'quvchilarni mehnatga o'rgatish va tarbiyalash bosqichlari
111. Jismoniy tarbiyaning vazifalari va mazmuni.
112. Estetik tarbiyaning vazifalari va mazmuni.
113. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarni oilaga tayyorlash.
114. Ko'r va zaif ko'ruvchi shaxslarning ilm-fan sohasidagi o'rni.
115. Tiflotexnika uskunalarining tavsifnomasi.
116. Korreksion kursning ijtimoiy-maishiy mo'ljal olishning asosiy masalalari.
117. Ijtimoiy-maishiy mo'ljal olish kursining ta'lim mazmuni.
118. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarning fazoviy tasavvurni, idrok qilishning o'ziga xosligi.
119. Maxsus korreksiya ishlarining o'rni
120. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalar nutqini tekshirish
121. Ko'r va zaif ko'ruvchi bolalar maktabida ijtimoiy-maishiy mo'ljal olish darslarining ko'rinishlari.
122. Tiflopedagog – o'qituvchi darslarini kuzatish va tahlil qilish.
123. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar diqqat xususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
124. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar xotira xususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
125. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar idrok xususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
126. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar sezgi xususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash.
127. Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar tafakkur xususiyatlarini tekshirish

	bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 128. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar nutq xususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 129. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar psixik rivojlanishini tekshirish. 130. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni bilish jarayonlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 131. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar diqqat hususiyatlarini tekshirish bo'yicha didaktik materiallar to'plash. 132. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar xotira hususiyatlarini tekshirish bo'yicha didaktik materiallar to'plash. 133. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar idrok hususiyatlarini tekshirish bo'yicha didaktik materiallar to'plash. 134. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar sezgi hususiyatlarini tekshirish bo'yicha didaktik materiallar to'plash. 135. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar tafakkur hususiyatlarini tekshirish bo'yicha didaktik materiallar to'plash. 136. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar nutq xususiyatlarini tekshirish bo'yicha didaktik materiallar to'plash. 137. Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarni bilish jarayonlarini tekshirish bo'yicha referat tayyorlash. 138. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar diqqat hususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 139. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar xotira tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 140. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar idrok hususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 141. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar sezgi hususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 142. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar tafakkur tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 143. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar nutq hususiyatlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 144. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar psixik rivojlanishini tekshirish. 145. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalarni bilish jarayonlarini tekshirish bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 146. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar diqqat hususiyatlari. 147. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar xotira hususiyatlari. 148. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar idrok hususiyatlarini tekshirish bo'yicha referat tayyorlash. 149. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar sezgi hususiyatlarini tekshirish bo'yicha referat tayyorlash. 150. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar tafakkur hususiyatlarini tekshirish tasavvur va xayol xususiyatlari referat tayyorlash. 151. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalar nutq hususiyatlarini tekshirish bo'yicha referat tayyorlash. 152. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan bolalarni bilish jarayonlarini tekshirish bo'yicha
--	--

	referat tayyorlash. 153. Logopsixologiya fanining rivojlanish tarixi. 154. Nutqida kamchiligi bo'lgan bolalarga ko'rsatiladigan psixologik yordam. 155. Nutqida kamchiligi bo'lgan bolalarning motorika xususiyatlari. 156. Nutqida kamchiligi bo'lgan bolalarni ijtimoiy moslashtirish muammolari. 157. Nutqida kamchiligi bo'lgan bolalarning muloqot xususiyatlari. 158. Nutq buzilishlari psixoprofilaktikasi. 159. Nutqida kamchiligi bor bolalarning oiladagi munosabatlari. 160. Nutq kamchiligi bo'lgan bolalarning o'yin faoliyatini shakllanishi. 161. Nutq kamchiligi bo'lgan bolalarning tasviriy san'at faoliyati xususiyatlari. Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya yetiladi: - yesse – dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish; - dokladlar tayyorlash; - konspekt yozish; - glossariy tuzish; - individual va guruhli o'quv loyihasi; - keys-topshiriqlarini bajarish; - mavzuli portfoliolar tuzish; - axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash; - manbaalar bilan ishlash; - infografika tuzish; - chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish; - multimediali taqdimotlar yaratish; Mashg'ulotlarning metodik ishlanmalarini tayyorlash; -psixologik tekshirish uslubiyatlarini tayyorlash; ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.
3.	V. Ta'lim natijalari /kasbiy kompetensiyalari Talaba bilishi kerak: • Rivojlanishida nuqsoni mavjud bo'lgan bolalarni har tomonlama tarbiyalash va rivojlantirish jarayonida maxsus pedagogika va maxsus psixologiya ning roli; rivojlanishida nuqsoni mavjud bo'lgan bolalarni maktabda ish tizimi; pedagogik ishni tashkil etishning milliy va nazariy asoslari; rivojlanishida nuqsoni mavjud bo'lgan bolalarni maktab-internatlarida tarbiyaviy tadbirlarni olib borish usullari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</i> • talaba rivojlanishida nuqsoni mavjud bo'lgan bolalar ruhiy jarayonini o'rganish shakllari va usullarini ilmiy asoslangan holda to'g'ri tanlay olish, rivojlanishida nuqsoni mavjud bo'lgan bolalar nuqsonlarini tasniflash, maxsus adabiyotlarni tahlil etish, bolalarning ruhiy jarayonlarini o'rganish, uchun uslubiyatlar, didaktik materiallarni tanlashni <i>bilishi va ulardan foydalan olishi; (ko'nikma)</i> • talaba rivojlanishida nuqsoni bor bolalarning ruhiy rivojlanish xususiyatlarini nazariy-amaliy tahlil etish, ruhiy jarayonlarni o'rganish shakl va usullarini amalda samarali qo'llash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. (malaka)</i>
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar);

	• guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual o'yinlar;
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, ijod qilish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha amaliy ishni topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1.S.Umarova "Maxsus pedagogikaning klinik asoslari" T-2020 2. "Maktabgacha surdopedagogika" Jamoa T-2022 3. "Logoritmika" L.Xayitov, I.Xaydarov, M.Xoboboyeva Far-2023 4. M.Maxmudova "Logopediya" T-2021 5.X.Raximova "Koxlear implanti bolalar bilan logopedik ish" T-2021 Qo'shimcha adabiyotlar 6. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. Toshkent "O'zbekiston" 2017 yil 7. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' xalqning – ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi Toshkent "O'zbekiston" 2017 yil 8. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz Toshkent "O'zbekiston" 2016 yil 9. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak 10. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz 11. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlari ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI 1.O'zbekiston respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida. (O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda) 2.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 - yil 6 – noyabrdagi "O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim - tarbiya va ilm - fan sohalarini rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida " gi PF - 6108 - son farmoni. Axborot manbaalari http://www.edu.uz – O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim

	vazirligi sayti. http://www.uzedu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi sayti. http://www.president.uz – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti portali. http://www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumati portali. http://www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma’lumotlar milliy bazasi sayti http://www.kun.uz – O‘zbekiston va jahon yangiliklari, eng so‘nggi xabarlar sayti Nevrologiya MSci Hons Nottingem universiteti Fizioterapiya BSc Hons Nottingem universiteti
7.	Fan dasturi Qo‘qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2025 yil 30-iyundagi 1-sonli qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun mas’ul va dastur muallifi: D.Yo‘ldasheva– QDPI “Maxsus pedagogika” kafedrası katta o‘qituvchisi X.Raximova – QDPI “Maxsus pedagogika” kafedrası katta o‘qituvchisi (PhD)
9.	Taqrizchilar: M. Maxmudova – QDPI “Maxsus pedagogika” kafedrası katta o‘qituvchisi (PhD) M.Hamidova – TDPU “Oligofrenopedagogika” kafedrası mudiri p.f.n. dots